

۱۵۲۶۰۸

امروز و مقرر

و نمونیک پور

و شاد و باب قلم

فهرست

فهرست	۵
دبیاچه	۹
گفتار اول	۱۱
فلسفه و ادبیات مقرنس	۱۱
آرایه های ایرانی	۱۱
وجه تسمیه مقرنس	۱۵
مقرنس و طبیعت	۱۹
مقرنس در متون و ادبیات فارسی	۲۴
کنایه های مقرنس	۲۶
گفتار دوم	۲۷
پیشینه باستانی مقرنس	۲۷
مقرنس در آثار معماری ایران	۲۷
مقرنس در ایران باستان	۲۷
مقرنس در جهان قبل از اسلام	۳۶
مصر باستان	۳۶
یونان قدیم	۳۷

۳۹	گفتار سوم
۳۹	کارکرد اسلامی مقرر
۳۹	مقرر در دوران اسلامی
۴۰	مقرر در قرون ۱ تا ۵ هـ. ق
۴۲	مقرر در قرون ۵ و ۶ هـ. ق
۴۴	مقرر در قرون ۷ و ۸ هـ. ق
۴۴	دوره مغول
۴۹	دوره تیموری
۵۱	مقرر در قرون ۹ و ۱۰ هـ. ق
۵۱	دوره صفوی
۵۸	مقرر در دوره صفویه
۵۸	مقرر در دوره قاجار
۶۳	گفتار چهارم
۶۳	تنوع در مقرر
۶۳	انواع مقرر
۶۴	مقرر ساده
۶۴	مقرر مطین (کشیده)
۶۵	مقرر قوس (منحنی)
۶۵	مقرر شیرازی
۶۶	طبقه بندی تاکاهاشی
۶۶	دیدگاه استاد پیرنیا
۶۷	مقرنسها از لحاظ شکل

Stalactite Secrets (Mugarnas)

۷۰	گفتار پنجم
۷۰	مهندسی مقرنس
۷۰	اصطلاحات مقرنس
۷۶	ترسیم مقرنس
۸۴	تکنیکهای مقرنس سازی
۹۰	نحوه اجرای مقرنس
۹۳	اجرای مقرنس آجری
۹۴	اجرای مقرنس های معرق
۹۶	ترسیم و مدل سازی مقرنسها
۱۰۴	فهرست منابع
۱۱۲	<i>Stalactite Secrets</i>

دیباچه

تا نگردي آشنا زين پرده بویی نشنوی
گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش
حافظ

مقرنس یکی از سنگین ترین و پیچیده ترین آرایه های معماری است که در زیبا سازی بناهای ایرانی به ویژه مساجد و آرامگاه ها نقش مهمی داشته و دارد. عنصر زیبای معماری که زادگاه آن را صاحبان و آشنایان عریق ایران می دانند .

مقرنس نوعی تزئین است با فرورفتگی ها و برجستگی هایی از روی نظم و قاعده به شکل استالاکتیت و در حقیقت نوعی تزئین حجم پردازی شده می باشد. به نوعی می توان گفت تجسم سه بعدی و برجسته نقش های هندسه در گره چینی ها است .

مقرنس را می توان الهام گرفته از اشکال طبیعی به نام استالاکتیت دانست که از سقف و دیوار غارهای آهکی به شکل های متنوع آویزان است.

مقرنس ها از جمله عناصر موثر در ساختن گنبد ها است یعنی تبدیل پلان مربع به دایره ، پس مقرنس در ابتدا نقشی کاربردی داشته ، نه تزینی، با رگه هایی از گرایش به زیبا سازی بنا، در واقع مقرنس برای تبدیل یک شکل هندسی به اشکال دیگر هندسی ساخته شد و بعدها کاربرد اولیه را از دست داده بهش تزینی و آرایشی به خود گرفت.

شناخت دوره و تاریخچه این تزین معماری برای رسیدن به ارزش تاریخی و چگونگی شکل گیری آن مهم است مقرنسها به دلیل تنوع در طراحی و اجرا هر کدام نحوه ترسیم و طراحی خاص خود را دارد. اساس این آرایه معماری از یک سو و اجرای آن از سوی دیگر نیاز به تخصص و شناخت کامل از چگونگی شکل گیری مقرنس و مصالح مورد نیاز آن دارد. با این وجود تمام مقرنسها از همالافت های مشخصه مقرنس تشکیل شده اند. که ممکن است شکل و هندسه آنها در هر کدام متنوع باشد.

افسون (صغرا) نیک پور

بهار ۱۳۹۶